

Критериалды бағалау жүйесі

Критериалды бағалау

1. Критериалды бағалау жүйесінің мазмұны.
Критериалды бағалау қағидаттары

2. Критериалды бағалаудың құрылымы.
Қалыптастырушы бағалау үдерісі. Біліктілікті арттырудан күтілетін нәтижелерге қол жеткізу деңгейін бағамдау: ойлау сипаты

3. Жиынтық бағалау үдерісі

4. Баға қою тетігі. Білім алушының портфолиосы.
Біліктілікті арттырудан күтілетін нәтижелерге қол жеткізу деңгейін бағамдау: критериалды бағалау

Бағалау: Бұл не үшін қажет?

Бағалау деген не? Бағалау не үшін қажет?

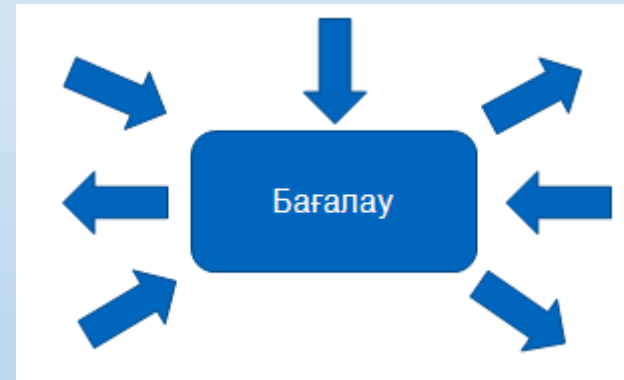
Бағалаудың мақсаты қандай?

Бағалауға мүдделі тараптар кімдер?

Бағалаудың қандай түрлері бар?

Критериалды бағалау дегеніміз не?

Критериалды бағалауды енгізу қажеттігі неден туындайды?

Б.Г.Ананьев: «**Бағаның болмауы ... бағаның ең нашар түрі болып табылады**, себебі бұл бағыт беретін әсер емес, керісінше бағыт бермейтін әсер, объект жақсы ынталандырушы емес, керісінше депрессияға әкелуші, өзінің нақты білімі көрініс тапқан объективті баға негізінде өзіндік бағалауды құрудың орнына адамды субъективті түсіндірілген тұспалдарға, жартылай түсінікті жағдайларға, педагог пен оқушылардың мінез-құлқына негізделуге мәжбүрлейді».

Борис Герасимович Ананьев (1907-1972) - кеңес психологы ЛМУ (СПбМУ) психология факультетінің тұжырымдамасының негізін қалаған, орталық рөлді психология атқаратын адамтану жүйелік моделін құрастырушы

Бағалау дегеніміз

- Оқу нәтижелері туралы дәлелдерді жинау үдерісі;
- Содан кейін дәлелдердің негізінде жұмысты бағалау үшін белгіленген **критерийлерді** пайдалану;
- Орындалған жұмыс туралы қорытынды шығару.

Бағалауға мүдделі тараптар

Оқушылар;
Ата-аналар;
Мектептер;
Мектеп әкімшілігі;
Жұмыс берушілер;
Шешім қабылдаушы
 мемлекеттік органдар;
Қоғам;
Білім беру және оқушылар
 жайлы қоғамдық пікір;
Тағы да кімдер мүдделі...?

Бағалау түрлері

Қалыптастырушы бағалау

- *Оқушыларды оқу және оқыту үдерісінде бағалау*

Жиынтық бағалау

- *Оқуды бағалау*

Диагностикалық бағалау

- *күшті және әлсіз жақтарды айқындау үшін дағдылар мен білімді өлшейді*

«Критериалды бағалау» терминін алғаш рет Роберт Юджин Глейзер (1963) қолданған және бұл термин оқушылардың оқу жетістіктерінің қол жеткізген және әлеуетті деңгейлері арасындағы сәйкестікті анықтауға мүмкіндік беретін үдерісті сипаттайды.

Критериалды бағалау – оқушылардың оқу жетістіктерін білім беру мақсаттары мен мазмұнына сәйкес, ұжым ішінде өңделген, оқушыға, ата-анаға және мұғалімге түсінікті нақты анықталған критерийлерге негізделген үдеріс.

Критериалды бағалау оқушылардың жетістіктерін бір-бірімен салыстырмайды және бір-біріне тәуелді етпейді, ол әр оқушының құзыреттілік деңгейі туралы ақпарат беруге бағытталған.

Критериалды бағалау

- Белгіленген ортақ критерийлерге қатысты өлшенетін бағалау;
- Ортақ критерийлер дегеніміз – барлық оқушылар бірдей критерийлер бойынша бағаланады.
- Белгіленген критерийлер дегеніміз – бағалаушылар бағалау стандарттары мен критерийлерін нақты біледі.

Критериалды бағалау жүйесінің мақсаты:

Бағалау критерийлерінің негізінде оқушылардың оқу жетістіктері туралы шынайы ақпарат алу және оқу үдерісін жетілдіре түсу үшін оны барлық қатысушыларға ұсыну.

Критериалды бағалау жүйесінің міндеттері:

1. Оқу үдерісінде бағалаудың қызметі мен мүмкіндіктері аясын кеңейту;
2. Жүйелі кері байланыс орнату арқылы білім алушылардың өзін-өзі үнемі жетілдіріп отыруына жағдай жасау.
3. Бірыңғай стандарттар және сапалы бағалау құралдары мен бағалау тетіктерін қалыптастыруға көмектесу.
4. Қолжетімді, нақты, үздіксіз түрде:
 - Білім алушыларға олардың білім сапасы туралы;
 - Мұғалімдерге оқушылардың оқу жетістіктері туралы;
 - Ата-аналарға балаларының оқу мақсаттарына қаншалықты жеткендігі туралы;
 - Басқару органдарына білім беру қызметінің сапасы туралы ақпарат ұсыну.

Критериалды бағалау жүйесінің мазмұны

ҚР МЖМБС

Білім беру аясында білім алушылардың дайындық деңгейлеріне қойылатын талаптар
(күтілетін нәтижелер Б.Блум таксономиясына негізделген)

Бағалау
стандарты

Пән бойынша оқу бағдарламалары

Пән бойынша оқу мақсаттары, бөлім, ортақ тақырыптар, бөлімшелер

Ойлау дағдыларының деңгейлері: білу, түсіну, қолдану, талдау, синтез, бағалау
Сөйлеу әрекетінің түрлері: тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым

Бағалау
құралдары

Бағалау критерийлері -

білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалауға негіз болатын белгі

Түрлі деңгейдегі тапсырмалар

Бағалау
үдерісі

Қалыптастырушы және жиынтық бағалау
критерийлерге негізделген

Нәтиже

Кері байланыс
Күнделікті тәжірибе

Балдар
Әр бөлім және
тоқсан бойынша

**Ойлау дағдыларының
деңгейлері**
Әр бөлім және тоқсанды
аяқтау бойынша

Баға
Оқу жылын аяқтау
бойынша

Бағалауға арналған негізгі құжаттар тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім)
2. Оқу бағдарламасы (пән бойынша)
3. Оқу жоспары (пән бойынша)
4. Жалпы оқу бағдарламаларын жүзеге асыратын, білім беру ұйымдарындағы білім алушылардың оқу жетістігін критериалды бағалау ережесі (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру);
5. Бастауыш/Негізгі орта және жалпы орта білім беретін мектеп мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша нұсқаулық
6. Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы
7. Жиынтық бағалауға арналған әдістемелік ұсыныстар
 - Бағалау критерийлері, тапсырмалар үлгілері, дескрипторлар, балл, бөлім бойынша рубрикалар
 - Бағалау критерийлері, тапсырмалар үлгілері және тоқсандық жиынтық бағалаудың спецификациясы

Бағалау

Оқу жетістігін бағалау білім алушының кері байланыс арқылы оқу мақсаттарына сәйкес жоспарланған білім беру үдерісін реттеу және түзету арқылы нақты қол жеткізген нәтижесін белгілеу үдерісі.

Критериалды бағалау – оқушылардың оқу жетістіктерін білім беру мақсаттары мен мазмұнына сәйкес, ұжым ішінде өңделген, оқушыға, ата-анаға және мұғалімге түсінікті нақты анықталған критерийлер негізінде өлшеу үдерісі.

Критериалды бағалаудың негізгі қағидаттары

- **Оқыту мен бағалаудың өзара байланысы.** Бағалау оқытудың ажырамас бір бөлігі болып табылады, ол оқу бағдарламасындағы мақсаттармен, күтілетін нәтижелермен тікелей байланысты.
- **Шынайылық, анықтық және валидтілік.** Бағалау дәл және сенімді ақпаратты ұсынады. Қолданылатын критерийлердің, құралдардың оқу мақсаттарына жетуге, күтілетін нәтижелерді бағалайтынына сенімділігі болады.
- **Ашықтық және қолжетімділік.** Бағалау түсінікті, айқын ақпараттарды ұсынады, сондай-ақ, барлық оқу үдерісіне қатысушылардың қызығушылығын, жауапкершілігін арттырады.
- **Үздіксіздік.** Бағалау білім алушылардың оқу жетістігінің ілгерілеуін дер кезінде және жүйелі қадағалап отыруға мүмкіндік беретін үздіксіз үдеріс болып табылады.
- **Дамытуға бағытталғандық.** Бағалау білім алушылардың, мұғалімдердің, мектептің, білім беру саласының даму бағытын анықтайды және ынталандырады.

Критериалды бағалау құрылымы

Қалыптастырушы бағалау

Сұрақтарды топта талқылаңыздар және жауаптарыңызды флипчартқа жазыңыздар.

- 1. Қалыптастырушы бағалау дегеніміз не?*
- 2. Мақсаты мен қағидаттары қандай?*
- 3. Қашан өткізіледі?*
- 4. Ақпарат кімдерге беріледі?*
- 5. Мұғалімнің рөлі қандай?*
- 6. Оқушының рөлі қандай?*
- 7. Қандай формада өтеді?*

Қалыптастырушы бағалау

Қалыптастырушы бағалау – оқушы мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз ететін және оқу үдерісін дер кезінде түзетуге мүмкіндік беретін бағалаудың түрі болып табылады.

ҚБ қағидаттары:

- Оқу мен оқытудың бір бөлігі («оқу үшін бағалау»);
- барлық оқу мақсаттары қамтылады (оқу мақсаттары барлық сыныптарда пәндер бойынша оқу жоспарларында нақтыланып белгіленген);
- бағалау белгіленбейді;
- оқу мақсаттарына жеткендігі бағалау критерийлеріне сәйкес жүзеге асады;
- әрбір оқушының ілгерілеуі туралы кері байланыс беріледі;
- ҚБ нәтижелері оқыту сапасын, оқу бағдарламасын жақсарту үшін қолданылады.

ҚАЛЫПТАСТЫРУШЫ БАҒАЛАУ

Қалыптастырушы бағалау

Қалыптастырушы бағалау тиімді болуы үшін:

Қалыптастырушы бағалау құрылымы

«Жаратылыстану» пәні бойынша қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма

Бөлім «Мен – зерттеушімін»

Бөлімше 1.1 «Ғылым мен зерттеушілердің рөлі»

Оқу мақсаты: 1.1.1.1. Қоршаған әлем құбылыстары, үдерістері мен нысандарын зерттеудің қажеттілігін түсіндіру.

Ойлау дағдыларының деңгейі: Білу және түсіну

1-тапсырма

Адамдар қоршаған ортадағы құбылыстарды, өзгерістерді қалай таниды? Суреттерді пайдалана отырып түсіндіріңіз. Зерттеу не үшін қажет?

2-тапсырма

Суреттерге мұқият қараңыз. Бала қолын суға неліктен салды деп ойлайсыз?

- Әр суреттегі судың температурасын сипаттаңыз.
- Температураны білу не үшін қажет?

Бағалау критерийлері	Дескрипторлар: Оқушы
	<ul style="list-style-type: none">– қоршаған ортаны тану тәсілдерін (бақылау, зерттеу, тәжірибе жасау) атайды;– қоршаған ортаны тану үшін бақылаудың, зерттеудің, тәжірибе жасаудың қажеттілігін түсіндіреді.
	<ul style="list-style-type: none">– суреттерге қатысты ойын айтады;– әр суреттегі судың температурасын атайды;– сұрақ бойынша ой қорытып, жауап береді.

«Жаратылыстану» пәні бойынша қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма

Бөлім «Мен – зерттеушімін»

Бөлімше 1.1 «Ғылым мен зерттеушілердің рөлі»

Оқу мақсаты: 1.1.1.1. Қоршаған әлем құбылыстары, үдерістері мен нысандарын зерттеудің қажеттілігін түсіндіру.

Ойлау дағдыларының деңгейі: Білу және түсіну

1-тапсырма

Адамдар қоршаған ортадағы құбылыстарды, өзгерістерді қалай таниды? Суреттерді пайдалана отырып түсіндіріңіз. Зерттеу не үшін қажет?

2-тапсырма

Суреттерге мұқият қараңыз. Бала қолын суға неліктен салды деп ойлайсыз?

- Әр суреттегі судың температурасын сипаттаңыз.
- Температураны білу не үшін қажет?

Бағалау критерийлері	Дескрипторлар: Оқушы
Қоршаған ортаны танып-білу үшін орындалатын әрекеттерді атайды.	<ul style="list-style-type: none">– қоршаған ортаны тану тәсілдерін (бақылау, зерттеу, тәжірибе жасау) атайды;– қоршаған ортаны тану үшін бақылаудың, зерттеудің, тәжірибе жасаудың қажеттілігін түсіндіреді.
Қоршаған ортаны зерттеудің қажеттілігін түсіндіреді.	<ul style="list-style-type: none">– суреттерге қатысты ойын айтады;– әр суреттегі судың температурасын атайды;– сұрақ бойынша ой қорытып, жауап береді.

1-сынып «Жаратылыстану» пәні бойынша қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма

Бөлім «Тірі табиғат»

Бөлімше 2.1 «Өсімдіктер»

Оқу мақсаты: 1.2.1.1. Өсімдіктердің негізгі сипаттамаларын және олардың өмірлік формаларын анықтау.

Ойлау дағдыларының деңгейі: Білу және түсіну

1-тапсырма

Суреттерге мұқият қараңыз. Ағаштарды жасыл, бұталарды қызыл, шөптекті өсімдіктерді көк түсті қарындашпен қоршап сызыңыз.

2-тапсырма

Суреттерге мұқият қараңыз. Әр топтағы артық өсімдікті анықтап, (□) белгісімен белгілеңіз. Басқаларының ортақ атауын жазыңыз.

Бұлар - _____

Бұлар - _____

Бұлар - _____

Бағалау критерийлері

Дескрипторлар

«Жаратылыстану» пәні бойынша қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма

Бөлім «Тірі табиғат»

Бөлімше 2.1 «Өсімдіктер»

Оқу мақсаты: 1.2.1.1. Өсімдіктердің негізгі сипаттамаларын және олардың өмірлік формаларын анықтау.

Ойлау дағдыларының деңгейі: Білу және түсіну

1-тапсырма

Суреттерге мұқият қараңыз. Ағаштарды жасыл, бұталарды қызыл, шөптекті өсімдіктерді көк түсті қарындашпен қоршап сызыңыз.

2-тапсырма

Суреттерге мұқият қараңыз. Әр топтағы артық өсімдікті анықтап (✓) белгісімен белгілеңіз. Басқаларының ортақ атауын жазыңыз.

Бұлар - _____

Бұлар - _____

Бұлар - _____

Бағалау критерийлері

Өсімдіктердің өмірлік формаларын (ағаш, бұта, шөп) анықтайды.

Ағаш, бұта және шөптердің негізгі белгілерін сипаттайды.

Дескрипторлар

- өсімдіктердің түрлерін таниды;
- өсімдіктердің түрлерін сәйкес түспен белгілейді.
- қатардағы артық өсімдікті анықтайды;
- өсімдіктердің ортақ атауын жазады.

Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

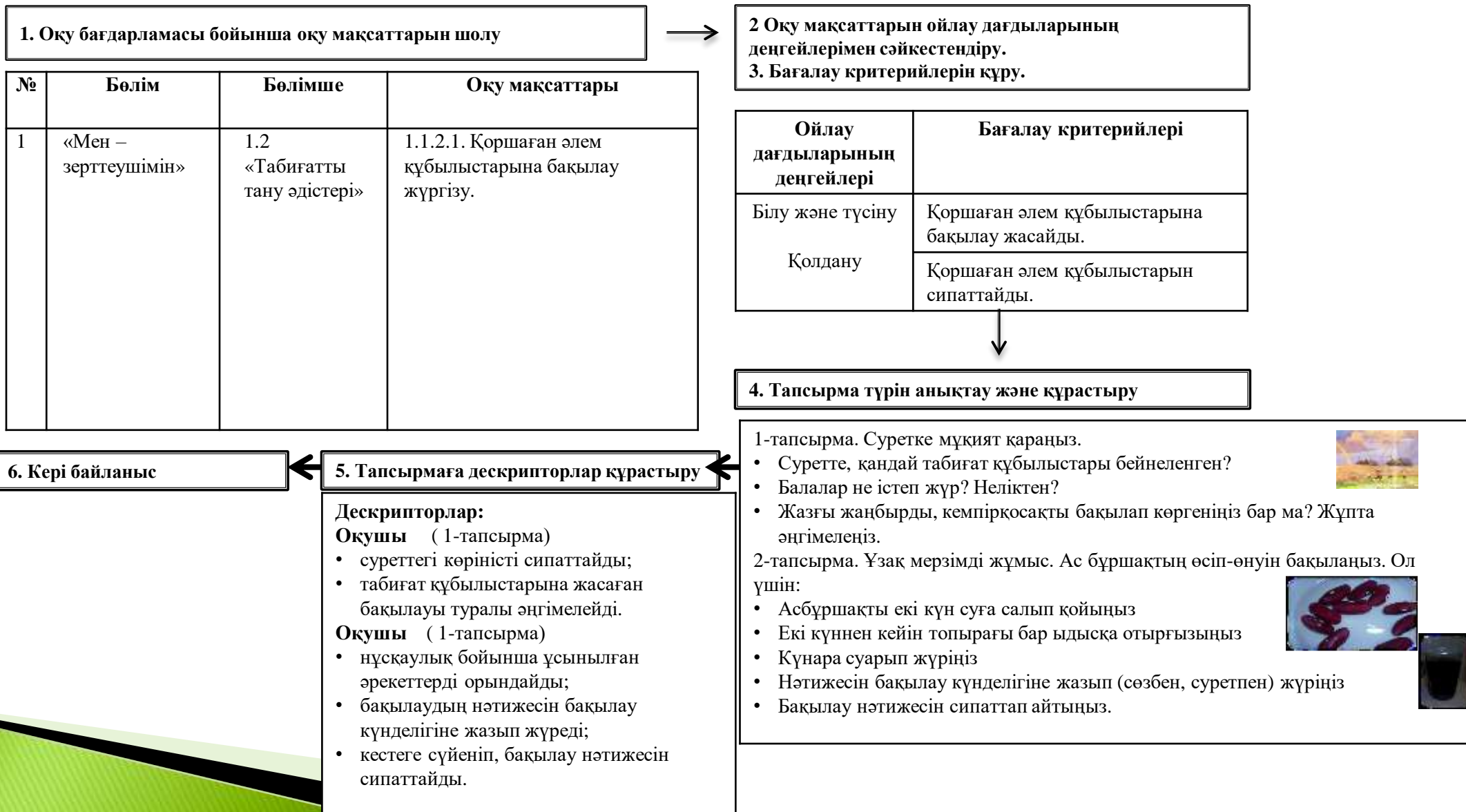
«Жаратылыстану»

Жалпы орта білім беру аяқталғанда білім алушы:

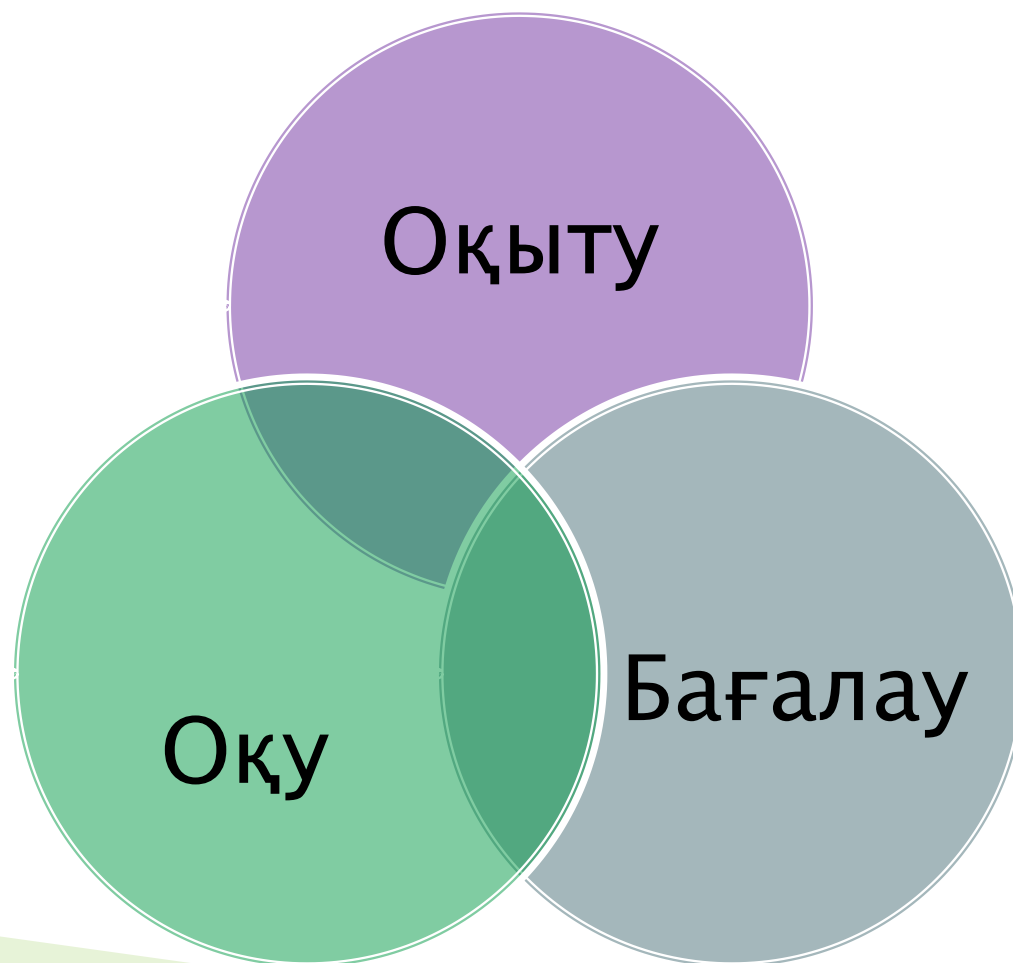
**Жалпы орта
білім берудің
мемлекеттік
жалпыға
міндетті
стандарты**

- 1) қоғам мен табиғаттың байланыс деңгейлерін; жүйелердің элементтерін және түрлерін; ... азық-түлік және табиғат ресурстарының таралуының біркелкі еместігін; ластанудың негізгі көздерін және түрлерін **біледі**;
- 2) әлемнің ғылыми жаратылыстану сипатын; жергілікті деңгейден ғаламдық деңгейге дейінгі экологиялық процестерді; ... организмдердің өмір сүру амалдарын; табиғат ресурстарының азаюының адамзаттың дамуына әсерін **түсінеді**;
- 3) қоршаған ортаның жағдайын анықтау үшін жаратылыстану ғылымдарын зерттеу әдістерін; қоршаған ортаның проблемаларын шешу үшін ақпараттарды; ... қоршаған ортаны зерттеуде зерттеу, болжау, әдістері және түсіндіру сұрақтарын **қолданады**;
- 4) экожүйелердің биотикалық және абиотикалық компоненттерін; популяциялардың өсу серпінін; тұрақты даму тұжырымдамасын; энергия көздерінің артықшылығын және кемшіліктерін; топырақ түрлерінің құрылымын және қасиеттерін; ғылыми жаратылыстану мазмұнының мәтіндік және графикалық материалдарын; әлемнің ғылыми-жаратылыстану бейнесінің пайда болуын және дамуын **талдайды**;
- 5) ғаламдық және жергілікті экологиялық, азық-түлік проблемаларын шешу, биокөптүрлілікті сақтау, экожүйелерді қалпына келтіру жолдарын; қоршаған ортаны басқару бойынша тиімді шешімдер жинақтайды;
- 6) экологиялық проблемаларды шешудегі технологиялардың рөлін; қоғамның энергия және ресурс көздерін таңдауын анықтайтын факторларды; ... әлемнің қазіргі кездегі физикалық және химиялық бейнесін бағалайды.

Қалыптастырушы бағалауды ұйымдастыру (Жаратылыстану)

Бағалау жүйесінің ерекшеліктері: Ықпалдастық

Оқу бағдарламасы

Оқу жоспарлары

Оқу бағдарламасы

Оқу жоспарлары

Бағалауға арналған
материал

Оқу бағдарламасы

Оқу жоспарлары

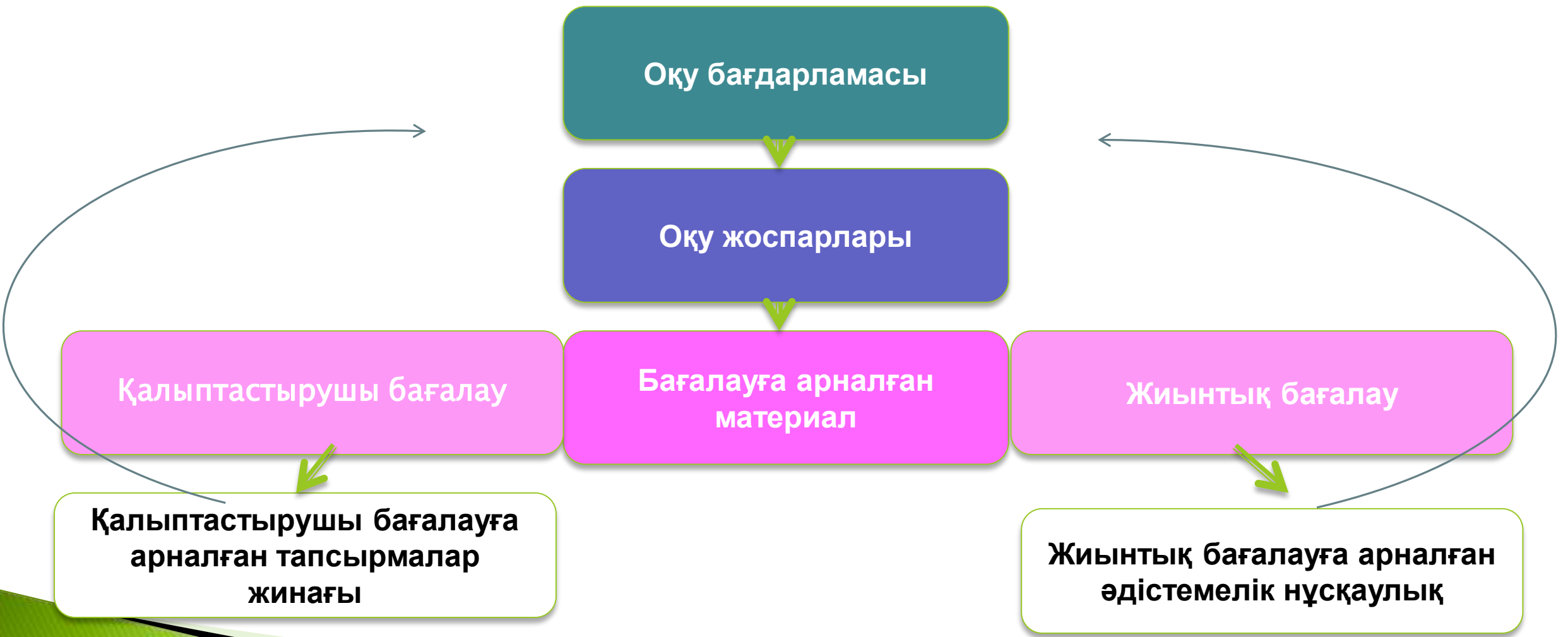
Қалыптастырушы бағалау

Бағалауға арналған материал

Жиынтық бағалау

Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы

Жиынтық бағалауға арналған әдістемелік нұсқаулық

Оқу бағдарламасы

Оқу жоспарлары

Бағалауға арналған материал

Жиынтық бағалау

Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы

Жиынтық бағалауға арналған әдістемелік нұсқаулық

XXI ғасырдың дағдылары

- ▶ Бүгінгі оқушы үшін қандай дағдылардың өзекті екенін талқылау;
- ▶ Сіз тек қана нақты білімді игеру жеткілікті деп санайсыз ба?

Бағалау жүйесінің ерекшеліктері: XXI ғасыр дағдылары

Проблема шешу

Сын тұрғысынан ойлау

Зерттеу

Өз бетінше оқу

*Ақпаратпен
жұмыс*

*Әзірлеу және
жобалау*

Тәжірибелік дағдылар

Бірлескен жұмыс

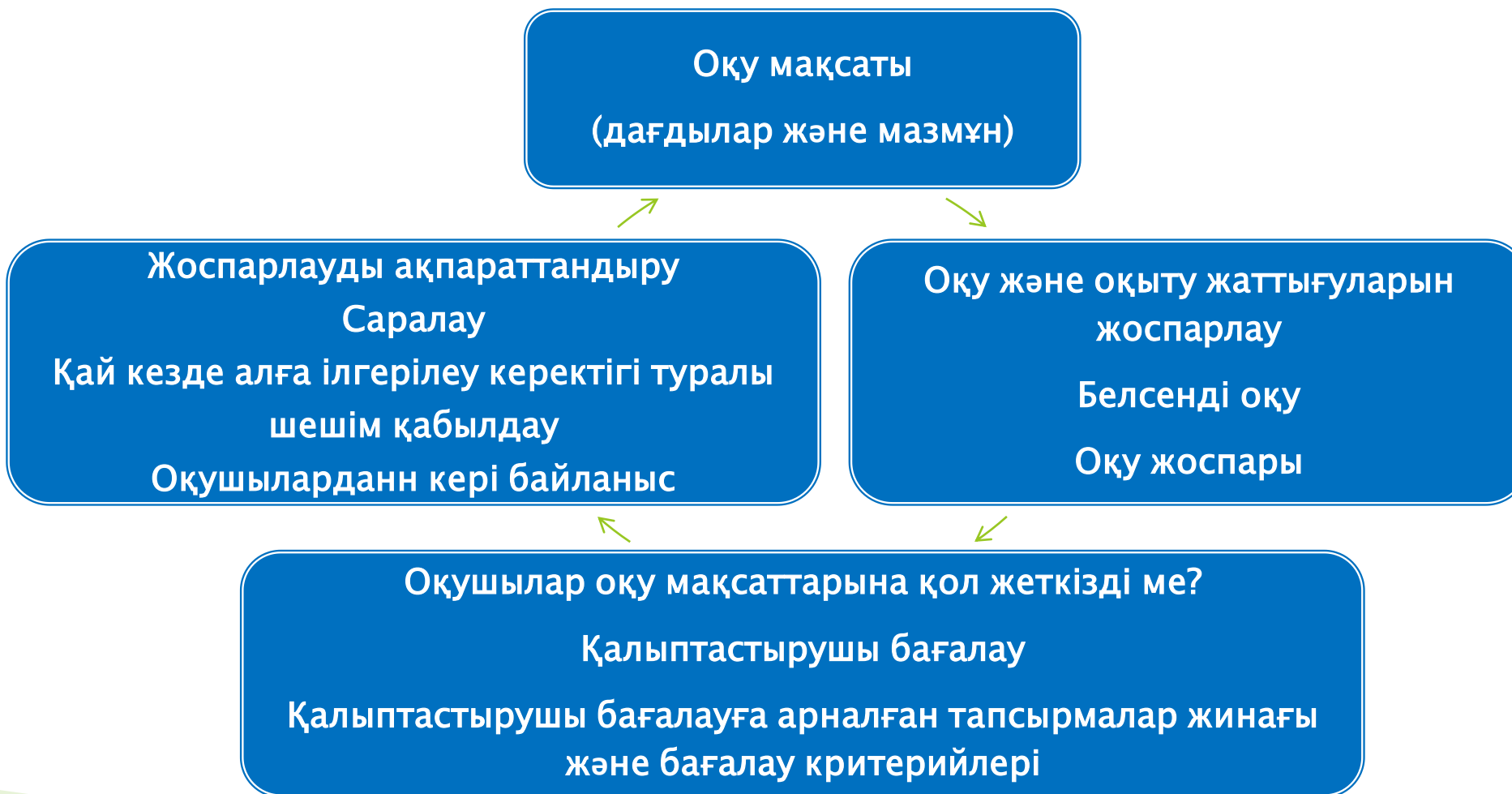
Критерийге негізделген бағалау

- ▶ Нормаға негізделген бағалау: оқушының жетістіктерін жергілікті, ұлттық немесе халықаралық деңгейде топтың қалған бөлігінің жетістіктерімен салыстырады.
- ▶ Критерийге негізделген бағалау: оқушының жетістіктерін оқу нәтижелерімен немесе үлгерім стандарттарымен салыстырады.

ДЕМЕК, критерий негізінде бағалау – бұл жекелеген оқушының үлгерімін басқа оқушылардың үлгерімімен емес, белгіленген оқу нәтижелерімен немесе үлгерім стандарттарымен салыстыратын бағалау түрі.

Қалыптастырушы бағалау: күнделікті оқудың бір бөлігі

Критериалды бағалау жүйесі

Критериалды бағалау

Қалыптастырушы бағалау

Жиынтық бағалау

Жиынтық бағалау

Жиынтық бағалау – белгілі бір оқу кезеңін (тоқсан, триместр, оқу жылы, орта білім деңгейі), сондай-ақ оқу бағдарламаларындағы бөлімдер/ортақ тақырыптарды аяқтаған кезде балл және баға қою арқылы жүргізілетін бағалау түрі

Критериалды бағалаудың құрылымы

Критериалды бағалау

Қалыптастырушы бағалау

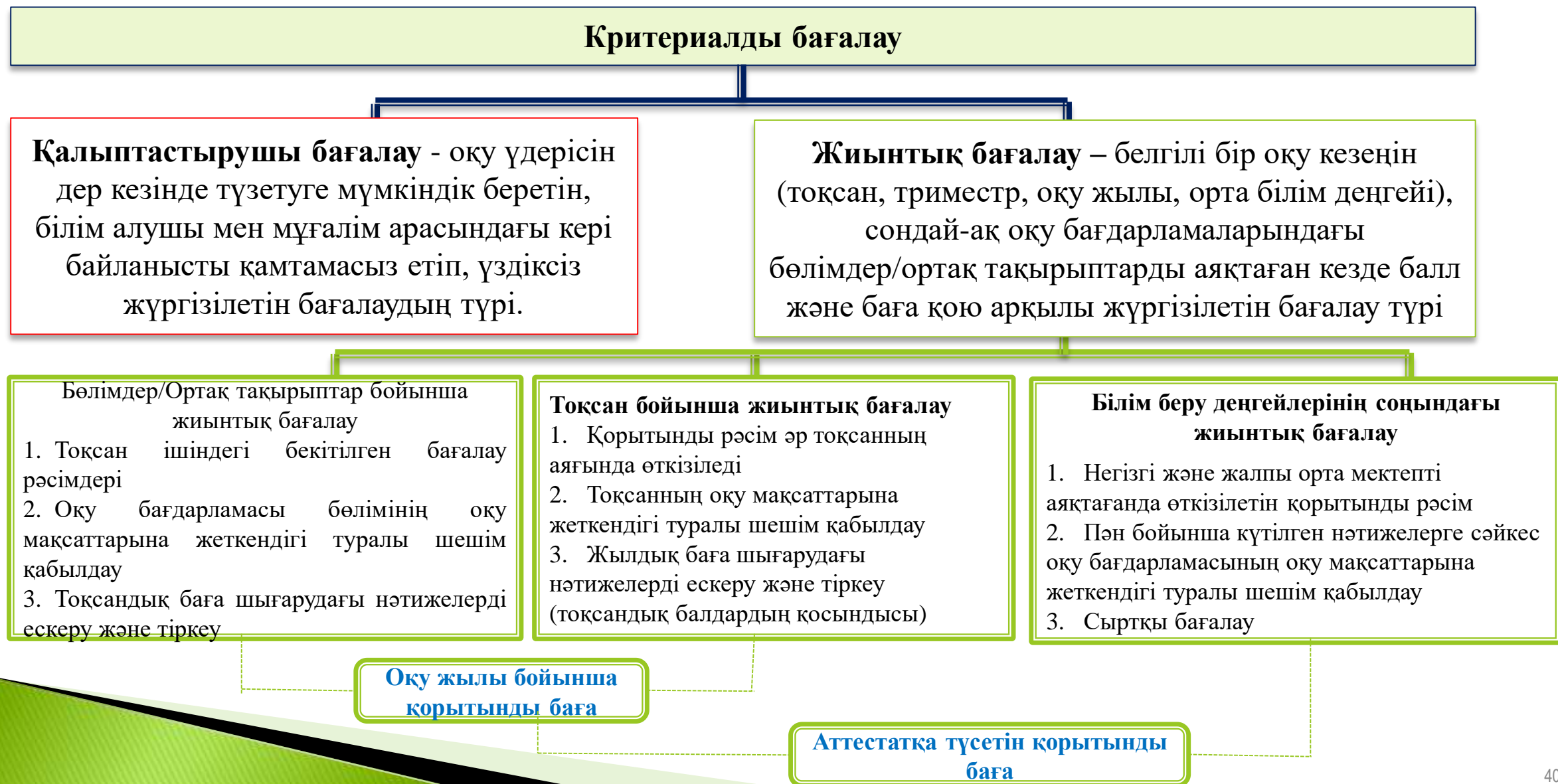
Жиынтық бағалау

Бөлім/ортақ тақырып
бойынша жиынтық
бағалау

Тоқсандық жиынтық
бағалау

Білім беру деңгейі бойынша
жиынтық бағалау

Критериалды бағалаудың құрылымы

Жиынтық бағалау үдерісі

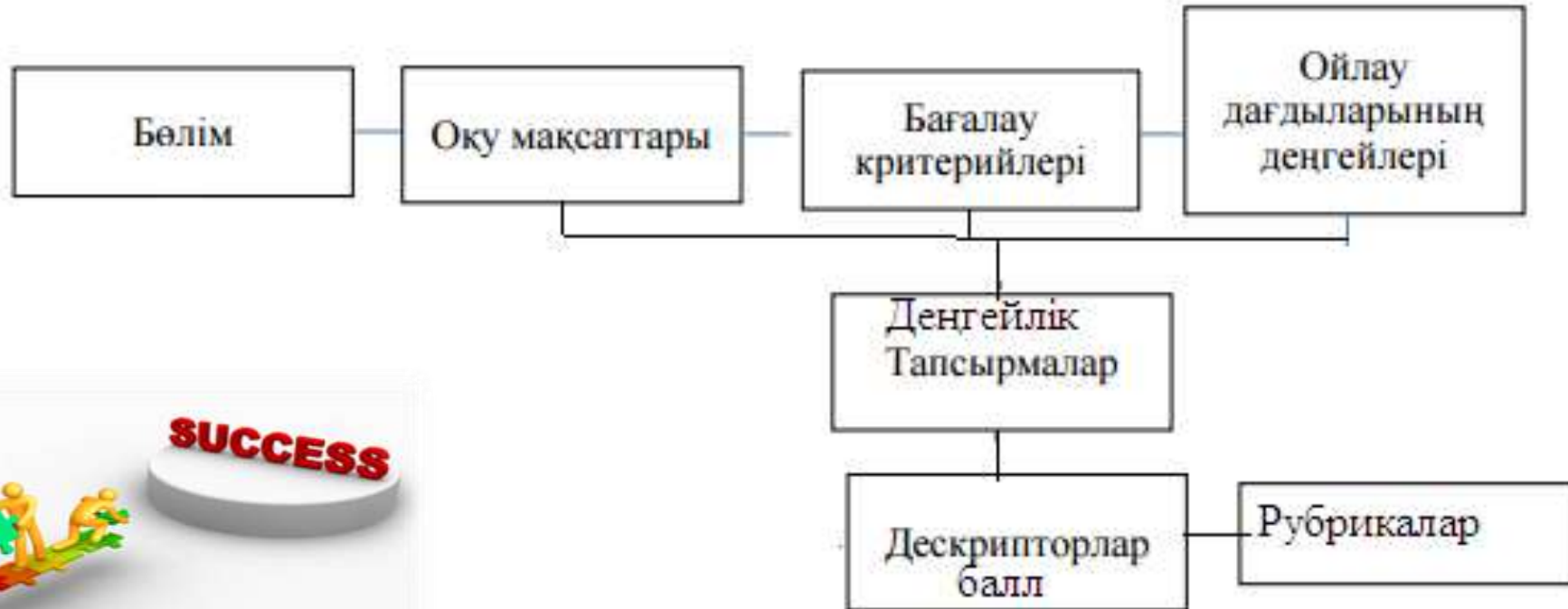
Жоспарлау	Ұйымдастыру	Өткізу
<ul style="list-style-type: none">• Оқу бағдарламасы• Оқу жоспары• Оқу жылын бойынша бағалау жоспары	<ul style="list-style-type: none">• Негізгі, жалпы орта негізгі мектептердің мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша нұсқаулық;• Жиынтық бағалауға арналған әдістемелік ұсыныстар	<ul style="list-style-type: none">• Критериалды бағалау ережесі
<p>Пәннен сынып бойынша оқу бағдарламасына сәйкес бағалау үдерісін өткізу саны анықталады:</p> <p>Ғылыми-жаратылыс және тілдік пәндер бойынша - бөлімдер</p> <p>Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер бойынша - ортақ тақырыптар</p>	<p>Бағалау критерийлеріне сәйкес тапсырмалар дайындалады.</p> <p>Бөлім/ортақ тақырып және тоқсан бойынша жиынтық бағалаулар үшін дескрипторлар мен ұпайлар (балл) анықталады</p>	<p>Өткізіледі:</p> <ul style="list-style-type: none">- Бөлім/ортақ тақырып бойынша жиынтық бағалау (мұғалім)- Тоқсан бойынша жиынтық бағалау (мұғалім)- Білім деңгейі бойынша жиынтық бағалау (ҰТО)

БӨЛІМ/ОРТАҚ ТАҚЫРЫП БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУҒА ДАЙЫНДЫҚ

*ПӨО және ҰБА ұсынған әдістемелік құралдарды басшылыққа алады

БӨЛІМ/ОРТАҚ ТАҚЫРЫП БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМА ДАЙЫНДАУ АЛГОРИТМІ

Екі көзқарас:

Бағалаушы/сарапшы ретінде ойлау	Әрекеттерді жоспарлаушы/жобалаушы ретінде ойлау
Түсіну деңгейін бағалаудың нақты дәлелі қандай?	Тақырып, бөлімді өту кезінде не қызықты және пайдалы болады?
Тапсырмамен, тақырыппен, бөліммен жұмыс істегенде қандай мәселелерді бекіту керек және басқару әрекеттерінің қандай сәттеріне көңіл бөлу керек?	Бұл тақырыпқа қатысты қандай ресурстар мен материалдарды пайдаланған дұрыс?
Барлығын түсініп және ештеңе түсінбей отырған оқушыларды қалай білемін?	Сыныпта және сыныптан тыс уақытта оқушылар немен айналысады? Оларға қандай тапсырма ұсынуға болады?
Жұмысты бағалауда қандай критерийлерге назар аударамын?	Ата-аналарға ұсыну үшін оқушыларды қалай бағалаймын, ынталандырамын?
Оқушылар нені түсінбей қалуы мүмкін? Мен оны қалай тексеремін?	Жоспарым жүзеге асырылады ма? Неліктен «Иә/жоқ»?

Бөлім/ортақ тақырыпты жиынтық бағалау нәтижесі бойынша кері байланыс ұсыну үшін қолданылатын оқушылардың оқу жетістіктері деңгейлерінің сипаттамасы

Деңгейлер	Білу және түсіну	Қолдану	Талдау	Жинақтау	Бағалау	5 балдық шәкілге ауыстырғандағы болжамды баға
Төмен деңгей	пәндік терминдер мен ұғымдар бойынша қарапайым білімін және түсінетінін көрсетеді жай тапсырмаларды орындайды және тікелей нұсқаулықтарға сай орындау рәсімдеріне ілеседі ақпаратты ұсынудың әр түрлі формаларының (кестелер, графиктер және диаграммалар) негізінде жай қорытынды қалыптастырады жай тапсырмалардағы үлгілерді ажыратады					1 -2 деген бағаларға сәйкес
Орташа деңгей	пәндік терминдер мен ұғымдар бойынша жеткілікті білетінін және түсінетінін көрсетеді әдеттегі тапсырмаларды орындайды, таныс және кейбір таныс емес жағдайларда білімін сәтті түрде қолданады ақпаратты жалпылайды және ішінара негіздей отырып қорытынды жасайды, алынған нәтижелерге қатысты аргументтерді келтіре алады әдеттегі тапсырмалардағы үлгілерді ажыратады, шешудің стандартты жолдарын ұсынады және қолданады белгілі бір тапсырмаларды орындау үшін оқу бағдарламасының басқа салаларынан білімін, дағдыларын кіріктіреді					3-4 деген бағаларға сәйкес
Жоғары деңгей	пәндік терминдер мен ұғымдар бойынша терең білетінін және түсінетінін көрсетеді қиын тапсырмаларды орындайды және кең өрістегі жағдайларда білімін сәтті түрде қолданады әр түрлі дереккөздерден алынған ақпаратты жалпылайды және толық негіздей отырып қорытынды жасайды, алынған нәтижелерге қатысты логикалық бірізді аргументтерді келтіре алады қиын тапсырмалардағы үлгілерді ажыратады, шешудің альтернативті және стандартты емес жолдарын ұсынады және қолданады көптеген тапсырмаларды шешу үшін оқу бағдарламасының басқа салаларынан білімін, дағдыларын кіріктіреді, әртүрлі әдіс-тәсілдерді қолданады, алынған нәтиженің маңызын және негізділігін бағамдайды					5 деген бағаға сәйкес

Бөлім/ортақ тақырып бойынша жиынтық бағалаудың нәтижесі бойынша кері байланыс құралы - РУБРИКА

- ▶ **Рубрика** – бағалау критерийлеріне сәйкес оқу жетістігінің деңгейлерін көрсету құралы
- ▶ Рубрикада мұғалім әрбір оқушы үшін әрбір критерий бойынша оның қол жеткізген оқу жетістігінің деңгейін белгілеп көрсетеді

Білім алушының аты-жөні: _____

Бағалау критерийі	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Төмен	Орташа	Жоғары
Ғарыштық дөнені атайды және сипаттайды.	Ғарыштық дөнені атауда және сипаттауда қиналады. ☐	Ғарыштық дөнені атауда / сипаттауда қателеседі. ☐	Ғарыштық дөнені дұрыс атайды және сипаттайды. ☐
Жердің пішінін және жасанды моделін табады.	Жердің пішінін және жасанды моделін анықтауда қиналады. ☐	Жердің пішінін / жасанды моделін анықтауда қателік жібереді. ☐	Жердің пішінін және жасанды моделін дұрыс анықтайды. ☐
Уақытты өлшеу құралдарын көрсетеді.	Уақытты өлшеу құралдарын және өлшем бірліктерін анықтауда қиналады. ☐	Уақытты өлшеу құралдарын (сағат / күнтізбе) өлшем бірліктерімен сәйкестендіруде қателіктер жібереді. ☐	Уақытты өлшеу құралдарын және өлшем бірліктерін дұрыс анықтайды. ☐

БӨЛІМ/ОРТАҚ ТАҚЫРЫП БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ

- ▶ Ғылыми-жаратылыс және тілдік пәндерден - **бөлімдер** бойынша
- ▶ Әлеуметтік-гуманитарлық пәндерден - **ортақ** тақырыптар бойынша

БӨЛІМ/ОРТАҚ ТАҚЫРЫП БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ

- ▶ Бөлім/ортақ тақырып бойынша жиынтық бағалауға арналған тапсырма оқу мақсаттары мен бағалау критерийлеріне сәйкес құрастырылады
- ▶ Мектептің әдістемелік бірлестіктері оқу жылына арналған жиынтық бағалау жоспарын құрады және бекітеді
- ▶ Әрбір пән бойынша жиынтық бағалауға арналған тапсырмалардың үлгілері берілген әдістемелік ұсыныстарды ПӨО және ҰБА дайындайды

Тоқсандық жиынтық бағалау

Тоқсандық жиынтық бағалау тоқсан аяғында өткізіліп, балл және баға қою арқылы оқушының білімі, дағдысы, түсінуі туралы дәлелдемелерін көрсетеді.

Тоқсандық жиынтық бағалау түрлі бақылау және тексеру жұмыстарын ұйымдастыру арқылы өткізіледі.

Тоқсандық жиынтық жұмысты құрастыруда оның білу мен түсінуді, қолдану дағдыларымен ғана шектелмей, оқушының жоғарғы деңгейдегі ойлау қабілетін: анализ, синтез және баға беруін анықтауға мүмкіндік беретін тапсырмаларды қамтуы маңызды екендігін ескерген жөн.

Тоқсандық жиынтық бағалауға арналған тапсырмалар үлгілері әдістемелік нұсқаулықтарда беріледі.

Дегенмен әр мектеп жиынтық бағалау тапсырмаларын өз еркімен дайындай алады. Мұғалімге көмек ретінде жиынтық бағалаудың тапсырмалары жинақталған базасы да қолданылуы мүмкін.

Оқу жылының басында мектептегі әдістемелік бірлестікте оқу жылына арналып жасалған бағалау жоспары әзірленеді.

ТОҚСАНДЫҚ ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ

- ▶ Тапсырмалар кімге арналған?
 - ▶ Тапсырмаларды орындауға қанша уақыт беріледі?
 - ▶ Тоқсандық жиынтық бағалау қалай өткізіледі?
 - ▶ Тоқсандық жиынтық бағалау тапсырмаларының мазмұны қандай?
 - ▶ Қандай тапсырма түрлері қолданылады?
 - ▶ Тапсырмалар немесе сұрақ үшін балл қалай есептеледі?
 - ▶ Неше тапсырма құрастыру керек?
-

МОДЕРАЦИЯ

Бағалаудың бірыңғай стандартын белгілеу үшін оқушылардың жиынтық жұмыстарының нәтижесін талқылау үдерісі.

Модерация :

- ✓ бағалауды стандарттау мақсатында оқушылардың жиынтық жұмыстарының нәтижесін мұғалімдердің талқылауы үшін **белгіленген**.

Модерация:

- ✓ бірдей сыныпта сабақ беретін мұғалімдердің қатысуымен **өтеді**;
- ✓ олар белгілі бір пән бойынша балл қою кестесін бірыңғай қолданудың тәсілі арқылы жұмысты бастапқы бағалауды талқылайды.

Білу маңызды:

- Модерация қорытындысы бойынша тоқсандық жиынтық бағалаудың нәтижесі өзгеруі мүмкін.
- Модерациялау бойынша төраға әдістемелік бірлестіктің жетекшісімен қатар кез келген пән мұғалімі болуы мүмкін.

Тоқсандық жиынтық бағалауды модерациялау тәртібі Критериалды бағалау ережелерімен белгіленеді

МОДЕРАЦИЯ

Мұғалімнің әрекеті

- Оқушының жиынтық бағалау жұмысын балл қою кестесіне сәйкес бағалайды. Балл қарындашпен қойылады.
- Жұмыс үлгілерін іріктейді.
- Оқушылардың жұмыстарының көшірмелерін немесе шифрлы жұмыстарды дайындайды.

**Модерацияға
дейін**

- Жұмыстың нәтижесін әріптестермен бірге талқылайды және барлығы балл қою кестесін бірдей түсінетініне көз жеткізеді
- Қажет жағдайда нәтижеге немесе балл қою кестесіне өзгеріс енгізеді.
- Жұмыс үлгісіне балды қаламмен қояды

**Модерация
кезінде**

- Модерация қорытындысы бойынша жиынтық жұмысты бағалауда балдың арту не кему жағына қарай өзгеру мүмкіндігін қарастырады
- Қорытынды балл қаламмен қойылады

**Модерациядан
кейін**

МОДЕРАЦИЯ

Модерацияны тиімді өткізу үшін жасалатын жағдайлар

Ынтымақтастық
мәдениеті

Ашық және
айқын қарым-
қатынас

Тиімді кері
байланыс

Кәсіби қолдау

Оқушылардың оқу жетістіктері нәтижелерін тіркеу

Сынып журналы

- оқушылардың сабаққа қатысуы
- бөлімшелердің тақырыптары
- тоқсандық және жылдық бағалар

Электрондық журнал

- жиынтық бағалаудың балдары (бөлім/ортақ тақырып, тоқсандық)
- тоқсандық және жылдық бағалар

Оқушы тәбілі

- тоқсандық және жылдық бағалар

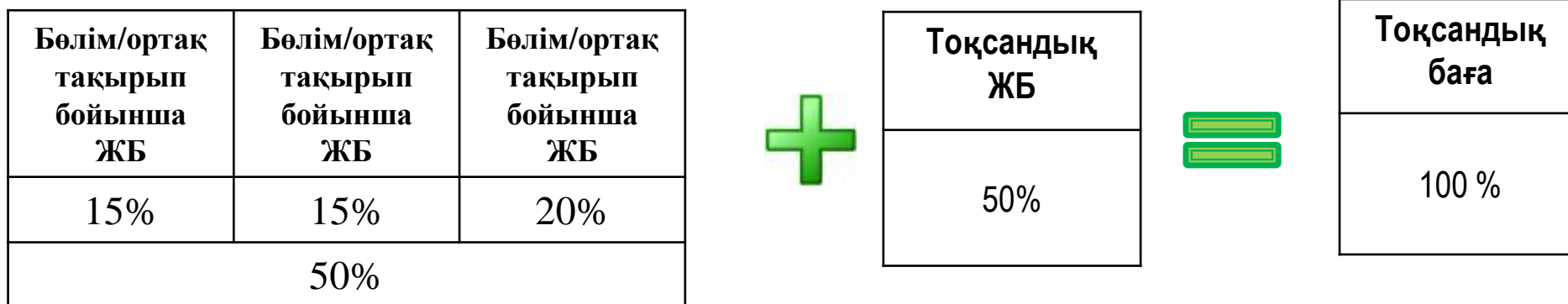
Оқушы портфолиосы

- жиынтық бағалау жұмыстары (бөлім/ортақ тақырып)
- жиынтық бағалау жұмыстары (тоқсандық)

Оқушылардың оқу жетістіктері нәтижелерін тіркеу

Деңгей	Сипаттама	5 балдық шәкілге ауыстыру кезінде
Төмен деңгей	пәндік терминдер мен ұғымдар бойынша қарапайым білімін және түсінігін көрсетеді жай тапсырмаларды орындайды және тікелей нұсқаулықтарға сай орындау рәсімдеріне ілеседі ақпаратты ұсынудың әр түрлі формаларының (кестелер, графиктер және диаграммалар) негізінде жай қорытынды қалыптастырады жай тапсырмалардағы үлгілерді ажыратады	1-2 деген бағаға сәйкес
Орташа деңгей	пәндік терминдер мен ұғымдар бойынша жеткілікті білімін және түсінігін көрсетеді әдеттегі тапсырмаларды орындайды, таныс және кейбір таныс емес жағдайларда білімін сәтті түрде қолданады ақпаратты жалпылайды және ішінара негіздей отырып қорытынды жасайды, алынған нәтижелерге қатысты аргументтерді келтіре алады әдеттегі тапсырмалардағы үлгілерді ажыратады, шешудің стандартты жолдарын ұсынады және қолданады тапсырмалардың бекітілген жиынын шешу үшін оқу бағдарламасының басқа өрістерінен білімін, дағдыларын кіріктіреді	3-4 деген бағаға сәйкес
Жоғары деңгей	пәндік терминдер мен ұғымдар бойынша терең білімін және түсінігін көрсетеді қиын тапсырмаларды орындайды және кең өрістегі жағдайларда білімін сәтті түрде қолданады әр түрлі дереккөздерден алынған ақпаратты жалпылайды және толық негіздей отырып қорытынды жасайды, алынған нәтижелерге қатысты логикалық бірізді аргументтерді келтіре алады қиын тапсырмалардағы үлгілерді ажыратады, шешудің альтернативті және стандартты емес жолдарын ұсынады және қолданады тапсырмалардың кең өрісін шешу үшін оқу бағдарламасының басқа өрістерінен білімін, дағдыларын кіріктіреді, әр түрлі стратегияларды қолданады, алынған нәтижелердің маңыздылығын және негізділігін бағалайды	5 деген бағаға сәйкес

Оқушылардың тоқсандық бағасын есептеу үлгісі

1-бөлім /о.т. бойынша ЖБ		2-бөлім /о.т. бойынша ЖБ		3-бөлім /о.т. бойынша ЖБ		Тоқсандық ЖБ	
Балл	Макс. балл	Балл	Макс. балл	Балл	Макс. балл	Балл	Макс. балл
7	10	8	10	4	12	15	20
15%		15%		20%		50%	
2,1	3	2,4	3	1,3	4	7,5	10

Балды бағаға айналдыру шәкілі (бастауыш сыныптар үшін)	
"1"	0-20%
"2"	21%-40%
"3"	41%-60%
"4"	61%-80%
"5"	81%-100%

$2,1 + 2,4 + 1,3 + 7,5 = 13,3$ из 20
13,3 ~ 66,5%

Оқушының тоқсандық бағасы «4»

*Балдар мен бағалардың есебі автоматты түрде электрондық журналда жүзеге асырылады

Оқушылардың жылдық бағасын есептеу үлгісі

Оқушылардың 1-4 тоқсандардағы нәтижесі

1-тоқсан		2-тоқсан		3-тоқсан		4-тоқсан	
Оқушы балы	Макс. балл	Оқушы балы	Макс. балл	Оқушы балы	Макс. балл	Оқушы балы	Макс. балл
13,3	20	16	20	24	30	15	20

Оқушының жылдық бағасы

Төрт тоқсан бойынша балл қосындысы

$$13,3 + 16 + 24 + 15 = 68,3 \quad (90)$$

Барлық балдар	
Оқушы балы	Макс. балл
68,3	90

68,3 ~ 75,9 %

Балды бағаға айналдыру шәкілі	
"1"	0-20%
"2"	21%-40%
"3"	41%-60%
"4"	61%-80%
"5"	81%-100%

Оқушының жылдық бағасы «4»

*Балдар мен бағалардың есебі автоматты түрде электрондық журналда жүзеге асырылады

Тоқсандық және жылдық бағаны есептеу

Жиынтық бағалау	Пайыздық мөлшері
Бөлім/ортақ тақырыптар бойынша жиынтық бағалау	50%
Тоқсан бойынша жиынтық бағалау	50%
Тоқсан бойынша қорытынды баға	100%

Тоқсандық бағаны есептеу механизмі

$$\text{Тоқсандақ баға} = \left(\frac{\text{ЖБ (бөлімдер\o.т.) алған балдарының қосындысы}}{\text{ЖБ (бөлім\o.т.) бойынша ең үлкен балдардың қосындысы}} * 50\% \right) + \left(\frac{\text{ЖБ (тоқсан) балл}}{\text{ЖБ (тоқсан) бойынша ең үлкен балл}} * 50\% \right)$$

«Математика» 1 тоқсан бойынша оқушының ЖБ нәтижесі.

№	Жиынтық бағалау (ЖБ)	Білім алушылар балы	Максималды балл	Оқу жетістігі деңгейі және тапсырманы орындау пайызы	5 балдық шәкілге ауысу кезіндегі болжам	Арақаты насы, %	Балдың пайыздық мазмұны
1	1-бөлім бойынша ЖБ	4	12	33% Төмен	2	50%	29,4%
2	2-бөлім бойынша ЖБ	6	10	60% Орта	3-4		
3	3-бөлім бойынша ЖБ	10	12	83% Орта	3-4		
4	Тоқсандық ЖБ	18	20	90% Жоғары		50%	45%
						Барлығы:	74%

Балдық бағаға ауыстыру

$$29\% + 45\% = 74\%$$

Баға	Негізгі мектептегі балдардың пайыздық мазмұны
«2»	0- 39%
«3»	40% - 64%
«4»	65% - 84%
«5»	85% - 100%

Оқушының тоқсандық бағасы «4»

Жылдық бағаны есептеу механизмі

Жылдық баға

$$= \left(\frac{\text{ЖБ (бөлімдер\o.т.) алған балдарының қосындысы (1 - 4 т.)}}{\text{ЖБ (бөлім\o.т.) бойынша ең үлкен балдардың қосындысы (1 - 4 т.)}} * 50\% \right) + \left(\frac{\text{ЖБ жинаған балл (1 - 4 т.)}}{\text{ЖБ ең үлкен балл (1 - 4 т.)}} * 50\% \right)$$

«Математика» пәнінен 1-4 тоқсан бойынша оқушының нәтижелері

Жиынтық бағалау (ЖБ)	1-тоқсан	2-тоқсан	3-тоқсан	4-тоқсан	Балдың жалпы саны	Арақатынасы, %	Оқу жылы бойынша балдардың пайыздық мазмұны
Бөлім бойынша ЖБ	34-тен 23	30-дан 20	25-тен 21	20-дан 18	109-дан 82	50%	37,6%
Тоқсандық ЖБ	20-дан 18	20-дан 15	20-дан 19	20-дан 16	80-нен 68	50%	42,5%

Балдық бағаға ауыстыру

$$37,6\% + 42,5\% = 80,1\%$$

Баға	Негізгі мектептегі балдың пайыздық мазмұны
«2»	0- 39%
«3»	40% - 64%
«4»	65% - 84%
«5»	85% - 100%

Оқушының жылдық бағасы «4»

Рефлексия

- Критериалды бағалау жүйесі бойынша қандай оңтайлы әдістер мен тәсілдерді қолдана аласыз?
 - Критериалды бағалау жүйесі бойынша мұғалімдерде қандай сұрақ туындауы мүмкін? Оны мұғалімдерге қалай түсіндіре аласыз?
-